

Briselē, 2023. gada 26. aprīlī
(OR. en)

8406/23

AGRI 199
AGRISTR 26
RECH 147

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Temats:	Secinājumi par bioekonomikas iespējām, ņemot vērā pašreizējās problēmas, īpašu uzmanību pievēršot lauku apvidiem

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par bioekonomikas iespējām, ņemot vērā pašreizējās problēmas, īpašu uzmanību pievēršot lauku apvidiem; Padome tos apstiprināja 2023. gada 25. aprīļa sanāksmē.

Secinājumi par bioekonomikas iespējām, ņemot vērā pašreizējās problēmas, īpašu uzmanību pievēršot lauku apvidiem

Eiropas Savienības Padome,

ATGĀDINOT:

- Padomes 2019. gada 29. novembra secinājumus par atjaunināto bioekonomikas stratēģiju;
- Padomes secinājumus par stratēģiju "No lauka līdz galdam";
- Padomes secinājumus par jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam;
- Padomes secinājumus par ilgtspējīgu zilo ekonomiku;

PIEŅEMOT ZINĀŠANAI

- Eiropas zaļo kursu;
- stratēģiju "No lauka līdz galdam";
- jauno ES Meža stratēģiju 2030. gadam;
- Biodaudzveidības stratēģiju 2030. gadam;
- ES Augsnes stratēģiju 2030. gadam;
- aprites ekonomikas rīcības plānu;
- kopējo lauksaimniecības politiku un dalībvalstu stratēģiskos plānus;
- "Gatavi mērķrādītājam 55 %" un *REPower EU* mērķus;
- Komisijas progresa ziņojumu par ES bioekonomikas stratēģijas īstenošanu;
- Komisijas paziņojumu "Ilgttermiņa redzējums par ES lauku apvidiem: kāds ceļš ejams, lai līdz 2040. gadam lauku apvidi kļūtu spēcīgāki, savienoti, izturētspējīgi un pārtikuši";
- Komisijas paziņojumu "Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam";
- Savienības starptautiskās saistības attiecībā uz ilgtspējīgu attīstību, tirdzniecību, vides aizsardzību un pielāgošanos klimata pārmaiņām un to seku mazināšanu;

- 2022. gada 6. un 7. oktobrī Briselē notikušās augsta līmeņa konferences "Bioekonomika – Eiropas zaļā kursa veicināšana sarežģītos laikos" rezultātus;
- rezultātus, kas gūti konferencē "Dzīvot bioekonomikā", ko 2023. gada 27. un 28. februārī prezidentvalsts Zviedrija rīkoja Stokholmā;

UZSVEROT

Ilgspējīgas un aprites bioekonomikas svarīgo lomu pašreizējo problēmu risināšanā, jo īpaši attiecībā uz klimatu, bioloģisko daudzveidību, enerģētiku un pārtikas nodrošinājumu, un tās nozīmi Savienības ekonomikā, jo īpaši attiecībā uz būtisku produktu nodrošināšanu, konkurētspējas palielināšanu, ienākumu dažādošanu un darbvietu radīšanu lauku un piekrastes apvidos, vienlaikus veicinot Savienības virzību uz zaļo pārkārtošanos un lielāku noturību saskaņā ar holistisku un transversālu pieeju, kas nodrošina saskaņotību starp politikas jomām. °

1. UZSVER bioekonomikas nozīmi ES noturības nodrošināšanā un pašreizējo problēmu risināšanā, jo īpaši, ņemot vērā to, ka biobāzēti produkti, ja tos iegūst un ražo ilgtspējīgi, var veicināt noturību un pašpietiekamības spēju. ATZĪST, ka gan klimata problēma, gan nelikumīgais, nepamatotais un neprovocētais Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir vēl vairāk pastiprinājuši nepieciešamību uzlabot pāreju uz tīru un atjaunīgu enerģiju, ilgtspējīgiem nefosiliem materiāliem un ilgtspējīgām, noturīgām un taisnīgām pārtikas sistēmām.
2. ATZĪST, ka bioekonomika, kuras pamatā ir ilgtspējīgi ražota biomasas un atlikumvielas, ir gan zaļās un taisnīgas pārkārtošanās veicinātājs, gan rezultāts, kas veicina ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, vienlīdz ņemot vērā ilgtspējas vides, sociālo un ekonomisko dimensiju. UZSVER ilgtspējīgas un aprites bioekonomikas centrālo lomu klimata un vides jomā un Eiropas zaļā kursa un tā stratēģiju mērķu sasniegšanā.

3. UZSVER, ka bioekonomika ir starpnozaru un holistiska koncepcija, kas var līdzsvarot visas trīs ilgtspējas dimensijas; un UZSVER, ka bioekonomika stiprina aprites ekonomiku un mijiedarbojas ar to, izmantojot atjaunīgos resursus un resursu ziņā efektīvu biobāzēto blakusplūsmu izmantošanu no lauksaimniecības, pārtikas ražošanas, mežsaimniecības, zivsaimniecības, akvakultūras un ūdens, kā arī no organisko atkritumu plūsmām, tostarp no mājsaimniecībām. UZSVER, ka bioekonomikas nozares bieži vien ir savstarpēji saistītas, kas veicina sinerģiju un paplašina un stiprina attiecības starp šīm nozarēm. ATZĪST, ka bioekonomika ir ļoti atkarīga no veselīgām un noturīgām ekosistēmām un ka ilgtspējīgas un aprites bioekonomikas izstrādē un ieviešanā būtu jāveicina sinerģija starp bioekonomiku un biodaudzveidību.
4. Atzinīgi VĒRTĒ progresa ziņojumu par ES bioekonomikas stratēģijas īstenošanu un kopumā pozitīvo attīstību rīcības plāna īstenošanā, tostarp valstu un reģionālo bioekonomikas stratēģiju izstrādi un privāto investīciju, jaunuzņēmumu un pētniecības un inovācijas mobilizāciju biorūpniecībā. PIEKRĪT, ka turpmākajā rīcības plāna īstenošanā ir jāņem vērā Krievijas īstenotā nelikumīgā, nepamatotā un neizprovocētā agresijas kara pret Ukrainu ietekme, piemēram, uz pārtikas nodrošinājumu un energoapgādes drošību; un ka spēcīga ES bioekonomikas stratēģija, kas vērsta uz visām trim ilgtspējas dimensijām, var palīdzēt sasniegt Eiropas zaļajā kursā izklāstītos mērķus. Turklāt NORĀDA, ka ziņojumā uzsvērts, ka ir jārisina un jānovērš dažādi spiediena veidi uz zemi un jūru, kā arī jānodrošina ilgtspējīgāki patēriņa modeļi.
5. UZSVER bioekonomikas nozīmi dinamiskās lauku teritorijās, primāro ražotāju mobilizēšanā klimatrīcībā un zaļās pārkārtošanās procesā, kā arī darbvietu, izaugsmes un vienlīdzīgu iespēju radīšanā un saglabāšanā visā ES un tās reģionos. UZSVER, cik svarīgi ir lauku apvidos rast ilgtspējīgus risinājumus un nodrošināt lielākus un diversificētus ienākumus bioekonomikas nozarēs primārajiem ražotājiem, zemes īpašniekiem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un citiem lauku dalībniekiem, tostarp izmantojot jaunas pievienotās vērtības ķēdes un uzņēmējdarbības modeļus, kuros šie ražotāji ir pilnībā integrēti.

6. ATZĪST bioekonomikas nozīmi inovācijas ieviešanā lauku apvidos un to, cik svarīgi ir savstarpēji papildinošā veidā izmantot pašlaik pieejamos finansēšanas instrumentus, tostarp kopējo lauksaimniecības politiku, pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu, Eiropas Atveseļošanas un noturības fondu, Kohēzijas fondu, programmu *LIFE*, inovācijas fondu un Taisnīgas pārkārtošanās fondu. ATZĪST, cik svarīgas ir tādas iniciatīvas kā viedie ciemati, EIP lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai un jaunā jaunuzņēmumu ciematu koncepcija.
7. ATZĪST ilgtspējīgas un aprites bioekonomikas nozīmi vietējā un reģionālā līmenī pieejamo resursu valorizācijā, attīstot jaunas starpnozarū un savstarpēji savienotas ilgtspējīgas un sociāli taisnīgas pievienotās vērtības ķēdes. Šajā sakarā UZSVER, cik svarīgi ir atzīt un izmantot reģionālās un vietējās īpatnības, tostarp mazas, ģeogrāfiski izolētas ekonomikas un tālāko reģionu īpatnības.
8. ATZĪST bioekonomikas nozīmi ES ilgtermiņa redzējuma attiecībā uz lauku apvidiem un ES Lauku rīcības plāna īstenošanā, kā arī bioekonomikas nozīmi kohēzijas veicināšanā lauku apvidos, tostarp sociālā taisnīguma un taisnīgas pārkārtošanās veicināšanā.
9. UZSVER, cik svarīga ir pārtikas sistēmas pāreja un cik svarīgi ir turpināt pētīt bioekonomikas, inovatīvu metožu un citu dabā balstītu paņēmienienu potenciālu, lai nodrošinātu veselīgu un uzturvielām bagātu pārtiku un barību, vienlaikus ņemot vērā piesardzības principu.
10. UZSVER biobāzētu resursu potenciālu tādās nozarēs kā ķīmiskā rūpniecība, būvniecība, tekstilizstrādājumi un iepakojums, kā arī palielināto tirgus pieprasījumu pēc biobāzētiem materiāliem rūpniecības ekosistēmās un plašākās vērtību ķēdēs. UZSVER, cik svarīga ir oglekļa uzglabāšana atjaunīgajos materiālos un produktos.

11. ATZĪST, cik svarīga ir inovatīva barības vielu pārvaldība, atkārtota to izmantošana un pārstrāde, ilgtspējīga lauksaimniecība, kurā izmanto bioloģiskus mēslošanas līdzekļus, un ilgtspējīga lopkopība, piemēram, uz kūtsmēsliem balstīta lopkopība, un UZSVER to ieguldījumu barības vielu aprites cikla noslēgšanā, kas līdz minimumam samazina barības vielu zudumus un piesārņojumu un vienlaikus piedāvā alternatīvas fosilajām vai importētām barības vielām un veicina neatkarīgu un dzīvotspējīgu Eiropas lauksaimniecības sistēmu, kas stiprina pārtikas nodrošinājumu.
12. ATZĪMĒ, ka bioekonomika kā neatņemama konkrētā mērķa sastāvdaļa tika iekļauta kopējā lauksaimniecības politikā 2023.–2027. gadam, un AICINA Komisiju sniegt pārskatu un veikt turpmākus pasākumus attiecībā uz to, kā bioekonomika ir risināta dalībvalstu stratēģiskajos plānos. MUDINA Komisiju apsvērt bioekonomikas kā konkrēta mērķa ieviešanu citās politikas jomās un instrumentos.
13. UZSVER, cik svarīga bioekonomikas attīstībā ir iekļaujoša pieeja, un jo īpaši to, ka ir jāiesaista primārie ražotāji un cieši jāsadarbojas ar tiem, un PASVĪTRO lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvu nozīmi. UZSVER, ka bioekonomikas sekmīgai attīstībai ir svarīgi iesaistīt jaunāko paaudzi.
14. UZSVER mežu daudzfunkcionālo nozīmi un svarīgo lomu, kāda meža īpašniekiem un apsaimniekotājiem, aktīvai ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai un uz koksnes resursiem balstītas nozarei ir bioekonomikā. UZSVER, ka resursefektīva un ilgtspējīga meža produktu ražošana un izmantošana veicina oglekļa uzglabāšanu un nodrošina fosilo resursu aizstājējus un veicina ilgtspējīgu un aprites bioekonomiku, kā arī citus Eiropas zaļā kursa mērķus.
15. ATZĪST ES zilās bioekonomikas, tostarp alģu nozares, potenciālu radīt darbvietas piekrastes un lauku apvidos, atjaunot Eiropas jūras un saldūdens resursus un piegādāt Eiropas tirgum produktus ar zemu oglekļa pēdu.

16. UZSVER resursu ziņā efektīvas un ilgtspējīgi ražotas bioenerģijas nozīmi, lai palīdzētu samazināt atkarību no fosilās enerģijas avotiem, tostarp samazināt ES atkarību no Krievijas fosilajiem avotiem.
17. ATZĪST, ka pārtikas nodrošinājuma garantēšana Eiropas Savienībai ir stratēģiski svarīga. ATZĪST lauksaimniecības pārtikas atkritumu potenciālu ražot alternatīvus biobāzētus resursus ilgtspējīgai izmantošanai dažādās nozarēs un netradicionālus ūdens avotus apūdeņošanai. UZSVER, ka biometāna ražošana no bioatkritumiem un biobāzētām blakusplūsmām samazina lauksaimniecības, transporta un citu nozaru ietekmi uz vidi un klimatu.
18. ATZĪST rūpniecības dimensijas spēcīgo lomu zaļajā, digitālajā un taisnīgajā pārkārtošanās procesā, jo īpaši to MVU, uzņēmēju un jaunuzņēmumu lomu, kuri iesaistījušies inovatīvās vērtības ķēdēs. ATZĪST, ka pētniecības un inovācijas progress ir jātuvina tirgum un jānodrošina labāka bioproduktu konkurētspēja tirgū, kā arī nepieciešamību nodrošināt labāku pētniecības, izstrādes un inovācijas un rūpniecības politikas saskaņošanu, lai atbalstītu mērķi paātrināt pāreju no pētniecības uz rūpniecisko ražošanu, tostarp apsverot bioekonomikas rūpnieciskās alianses un bioekonomikas klasterizācijas attīstību. ATZĪST, ka ir svarīgi dot iespējas maza un vidēja apjoma dalībniekiem, jo tiem bieži trūkst līdzekļu pētniecībai un inovācijai un tāpēc tie nevar paplašināties. NORĀDA, ka Komisijas paziņojumā "Zaļā kursa rūpniecības plāns neto nulles laikmetam" ir minēta biobāzētu aizstājēju izstrāde.
19. UZSVER, ka bioekonomikas attīstībai ir vajadzīgs prasmīgs darbaspēks, jo īpaši lauku apvidos. ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas centienus veicināt izglītību un prasmju pilnveidi saistībā ar bioekonomiku. ATZĪST, ka ir jāturpina attīstīt pieejamas ar bioekonomiku saistītas izglītības sistēmas, tostarp arodmācības.

20. UZSVER, ka pētniecība, inovācija un investīcijas ir galvenie faktori, kas veicina pāreju uz ilgtspējīgu un aprites bioekonomiku Eiropas Savienībā. ATZĪST dažādu esošo ES un dalībvalstu finansēšanas instrumentu iespējas un nepieciešamību mobilizēt papildu investīciju plūsmas no privātiem avotiem, lai turpinātu atbalstīt ilgtspējīgas bioekonomikas izvēšanu. MUDINA Komisiju veicināt inovatīvu rīku un tehnoloģiju ieviešanu un padarīt tās pieejamas visiem lauksaimniekiem, tostarp lopkopjiem, akvakultūras audzētājiem un mežsaimniekiem. ATZĪST nepieciešamību turpināt inovāciju ieviešanu Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmas (*AKIS*) ietvaros, kā arī to, ka bioekonomikā liela nozīme ir partnerībām, testēšanai un izmēģinājuma videi.
21. ATZINĪGI VĒRTĒ Komisijas centienus uzlabot zināšanu bāzi politikas jomām, izmantojot Bioekonomikas zināšanu centru un bioekonomikas uzraudzības sistēmu; un UZSVER pētniecības un inovācijas un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa", tostarp Eiropas pētniecības un inovācijas partnerību, piemēram, kopuzņēmuma "Apritīga biobāzēta Eiropa", Eiropas inovācijas partnerību un viedās specializācijas stratēģiju, nozīmi tās atbalstīšanā.
22. ATZĪST *BIOEAST* iniciatīvas progresu. MUDINA Komisiju un dalībvalstis stiprināt šo sadarbību un ATKĀRTOTI UZSVER, ka ir jāatbalsta ilgtspējīgas un aprites bioekonomikas sistēmu attīstība dalībvalstīs, kurās progress ir lēns, – izmantojot politikas atbalstu un citus mehānismus, tostarp līdzīgas iniciatīvas, iespējams, iesaistot partnervalstis. ATZĪST reģionu sadarbības tīklu nozīmi pieredzes, zināšanu un paraugprakses apmaiņā. Būtu jāveicina zināšanu nodošana mazāk attīstītiem reģioniem un lauku apvidiem. Tādēļ AICINA Komisiju analizēt, kā var veicināt zināšanu pārnesi un līdzdalību pētniecības un inovācijas pasākumos mazāk attīstītajos reģionos un lauku apvidos, tostarp tālākajos reģionos.

23. ATZĪST, ka bioekonomikas jomā ir vajadzīga starptautiska sadarbība, lai risinātu kopīgas globālas problēmas. Tāpat ATZĪST bioekonomikas piedāvāto iespēju dot ieguldījumu starptautiskos procesos un saistībās.
24. AICINA dalībvalstis un to reģionus holistiskā un koordinētā veidā vēl vairāk izvērst ilgtspējīgu un aprites bioekonomiku un turpināt darbu pie bioekonomikas politikas kā veicinoša satvara ilgtspējīgas un taisnīgas pārkārtošanās virzīšanai un bioekonomikas labākai integrēšanai citās politikas jomās. ŅEM VĒRĀ risku, ka radīsies biomasas pieejamības nepietiekamība, un ATZĪST valstu un reģionālo stratēģiju nozīmi attiecībā uz ilgtspējīgu biomasu. UZSVER pārrobežu sadarbības nozīmi bioekonomikas attīstībā.
25. AICINA Komisiju labāk integrēt bioekonomiku visās politikas jomās un nodrošināt saskaņotu un efektīvu politiku, kas atbalsta bioekonomikas attīstību visā vērtības ķēdē un ļauj izmantot tās sniegtos risinājumus, vienlaikus novēršot regulatīvos šķēršļus. NORĀDA, ka ir vajadzīgs holistisks, saskaņots, paredzams un ilgtermiņa politikas satvars Eiropas inovatīvu biobāzētu risinājumu ieviešanai un ilgtspējīgas bioenerģijas attīstībai. UZSVER, ka Eiropas politikā ir jāņem vērā un jāizmanto reģionālās un vietējās īpatnības attiecībā uz bioekonomiku.
26. NORĀDA, ka ir pieņemti vai pašlaik tiek apspriesti vairāki tiesību aktu priekšlikumi saskaņā ar Eiropas zaļo kursu, kura mērķis ir virzīt ES uz zaļo pārkārtošanos nolūkā līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti un atbalstīt ES pārveidi par taisnīgu un pārticīgu sabiedrību ar mūsdienīgu un konkurētspējīgu ekonomiku.
27. MUDINA Komisiju uzlabot ietekmes novērtējumus, lai labāk ņemtu vērā politikas saskaņotību starp tiesību aktiem, stratēģijām un bioekonomikas attīstību, to kopīgo ieguldījumu Savienības mērķu sasniegšanā un to kumulatīvo ietekmi uz zemes izmantošanu, izejvielu un energoresursu piegādi.

28. AICINA Komisiju pirms nākamā stratēģiskā perioda, kas nāk pēc padziļināta darbību novērtējuma ES līmenī, iesniegt atjauninātu ES bioekonomikas stratēģiju un rīcības plānu, pamatojoties uz šiem Padomes secinājumiem un ņemot vērā progresu ziņojumu par ES bioekonomikas stratēģiju un pārmaiņas Eiropā un apkārtējā pasaulē. AICINA Komisiju tikmēr katru gadu ziņot Padomei par savām ar to saistītajām darbībām.
-